

ДЕНЬ АННИ ФРАНК

2026

Загальнонімецький
день заходів у школах із
протидії антисемітизму
та расизму

Розповідати історію

Проект Центру
Анни Франк

#AnneFrankTag2026
www.annefranktag.de

День Анни Франк рекомендований

Реалізується за участі

та дружньої підтримки

aufgrund eines Beschlusses
des Deutschen Bundestages

Дитинство Анни в Німеччині

1929–1934

Едіт та Отто подорожують до Сан-Ремо (Італія) після весілля. Травень 1925.

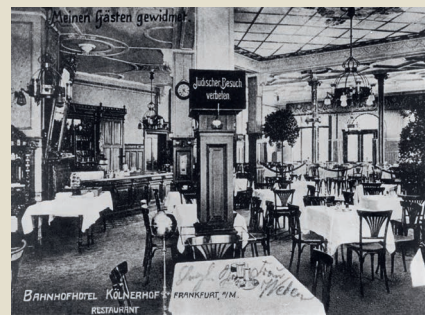
Анна з'явилася на світ 12 червня 1929 року. Її батьки Едіт та Отто разом зі старшою сестрою Марго надзвичайно їй зраділи. Франки – євреї. Вони живуть у Франкфурті-на-Майні в будинку зі садом і мають багато друзів серед сусідів.

1933 року в Німеччині до влади приходять нацисти на чолі з Адольфом Гітлером. Вони переслідують людей, які не відповідають їхньому світогляду: євреїв, сінти, ромів, негетеросексуальних осіб та політичних інакодумців. Відтоді їхнє життя кардинально змінюється. Євреїв нацисти оголошують своїми найбільшими ворогами. Вороже ставлення до євреїв називається антисемітизмом. Нацисти впроваджують для них все більше заборон та залякують насильством.

Отто та Едіт вирішують покинути країну. У 1934 вони з доньками розпочинають нове життя у Нідерландах.

Едіт з Марго та Анною в центрі Франкфурта. 1933.

Антисемітизм існував в Німеччині вже давно. Ця листівка, випущена близько 1900 року, зображує готель у Франкфурті, який рекламує себе тим, що не приймає євреїв.

Фото Едіт та Марго з фотоавтомата, зроблене у 1928 або 1929 році.

Отто з доньками у 1931. На той момент Марго було п'ять, а Анні – два роки.

Отто переїжджає до Нідерландів у 1933. Восени він презентує продукцію своєї нової компанії на ярмарку в Роттердамі. Цю картку він отримує, як учасник виставки.

Відео німецькою
жестовою мовою

Прослухати
аудиоверсію

Перші роки в Амстердамі

1934–1939

Родина знаходить житло в Амстердамі. Марґо та Анна ходять до школи, вчать нідерландську та заводять друзів. Едіт бере на себе домашню роботу. Отто засновує компанію під назвою «Опекта».

У Німеччині євреї зазнають дедалі більших переслідувань. У листопаді 1938 року нацисти нищать синагоги та єврейські крамниці по всій країні. 30 000 єврейських чоловіків заарештовують і відправляють до концтаборів. Ці злочини нині відомі як Листопадові погроми.

1 вересня 1939 року німецька армія вторгається до Польщі. Починається Друга світова війна. Едіт та Отто переживають за себе та дітей та питають себе, чи в безпеці вони в Нідерландах.

Отто та Анна у березні 1938 року на прогулянковому катері в місті Лейден (Нідерланди).

З 1935 по 1941 рік Анна відвідує школу Монтесорі. На цьому фото зображені вона та її однокласники у 1938 році.

Родина Фрэнків поселяється на півдні Амстердама. Поруч розташований «Хмарочос» – одна з найвищих і найсучасніших на той час будівель у місті.

Жителі Франкфурта та міський голова урочисто зустрічають Адольфа Гітлера у березні 1938 року. Як і в попередні роки, він виголошує промову у концертному залі.

10 листопада 1938 року у Франкфурті-на-Майні нацисти спалюють синагогу на площі Берне.

У таких упаковках компанія «Опекта» продавала загусник для приготування джему.

Відео німецькою жестовою мовою

Прослухати аудіоверсію

Життя Анни в небезпеці

1940–1942

У лютому 1941 року нідерландські й німецькі нацисти нападають на театр «Альказар» (Амстердам), в якому виступають єврейські артисти. Під час нападу було поранено 23 осіб.

На курорті Зандворт родина Фрэнків неодноразово проводила канікули. З травня 1941 року євреям заборонено відвідувати пляжі.

Марго, Отто, Анна й Едіт перед своїм будинком, 1941 рік. Це – єдине фото, на якому сім'ю зображено у повному складі.

Німецька армія захоплює все більше європейських країн. У травні 1940 – Нідерланди. На окупованих територіях нацисти впроваджують свої закони – серед них й ті, які утискають євреїв. З січня 1941 року єврейське населення зобов'язане реєструвати своє місце проживання. У червні того ж року німецькі поліцейські заарештовують в Амстердамі понад 300 єврейських чоловіків і відправляють їх до концтаборів. Серед них є знайомі родини Фрэнків.

Від літа 1941 року єврейським дітям заборонено відвідувати звичайні школи – Марго та Анна змушені перейти до єврейської. У липні 1942 року Марго отримує від нацистів листа. Їй наказують з'явитися на примусову роботу в Німеччині. Едіт та Отто бояться за життя Марго. Щоб захистити сім'ю, вони складають план.

Із травня 1942 року всі євреї в Нідерландах зобов'язані носити на одязі жовту зірку з тканини.

Марго обожає веслувати. На фото – медаль, яку її команда отримала на змаганнях у вересні 1940 року.

Через антисемітські закони з 1941 року Марго (справа) було заборонено брати участь у змаганнях. Її подруги вирішують протестувати на знак підтримки й також відмовляються від участі.

Щоденник, який Анна отримала на свій 13-й день народження. Перший запис в ньому датований тим самим днем.

Відео німецькою жестовою мовою

Прослухати аудіоверсію

Життя у сховку

1942–1944

Фріц Пфєффер та його партнерка Шарлотта Калетта листувалися впродовж усього часу його перебування у сховку – листи передавала Міп Гіс. На фото, зробленому у 1939, вони разом ще на волі.

На цьому фото — Авґуста й Герман ван Пелс разом з Віктором Куглером влітку 1941 року. Обоє чоловіків працювали в «Опекті». Віктор допомагав парі під час переховування.

Батьки Анни облаштовують житло в задній частині будівлі, яку займає компанія Отто. Там переховуються вони, а незабаром й інші переслідувані: Авґуста та Герман ван Пелс, їхній син Петер та стоматолог Фріц Пфєффер. З ним Анна змушена ділити невелику кімнатку.

Понад два роки вони не можуть залишити сховок і, щоб їх не викрили, майже весь час повинні поводитися тихо. Їм допомагають найближчі співробітники Отто: вони приносять їжу й розповідають, що відбувається назовні. Анна веде щоденник. Вона пише про життя в сховку, про свої мрії та страхи. Із радіо мешканці сховку дізнаються про перебіг війни. Усі сподіваються, що союзники переможуть німців, і вони самі знову стануть вільними.

Так виглядала кімната Анни в сховку. Її реконструювали у 2020 році для зйомок фільму. Анна прикрашала стіни листівками та вирізками з журналів, а за цим столом вела свій щоденник.

Фріц Пфєффер хотів зберегти традицію та взяв зі собою до сховку цю особливу серветку. Такі серветки використовуються для накривання хали — хліба, який їдять на початку святкування Шабату – єврейського вихідного дня.

20 червня 1943 року німецька та нідерландська поліція арештує в Амстердамі понад 5 500 євреїв. Їх депортують до транзитного табору Вєстерборк. Це фото зроблене таємно; на ньому – єврейська частина району незадовго до депортації.

На листівці – канал Принсенґрафт та церква Вєстеркерк, які знаходилися по сусідству. Давні церковних дзвонів заспокоював Анну.

Відео німецькою
жестовою мовою

Прослухати
аудиоверсію

Останні місяці

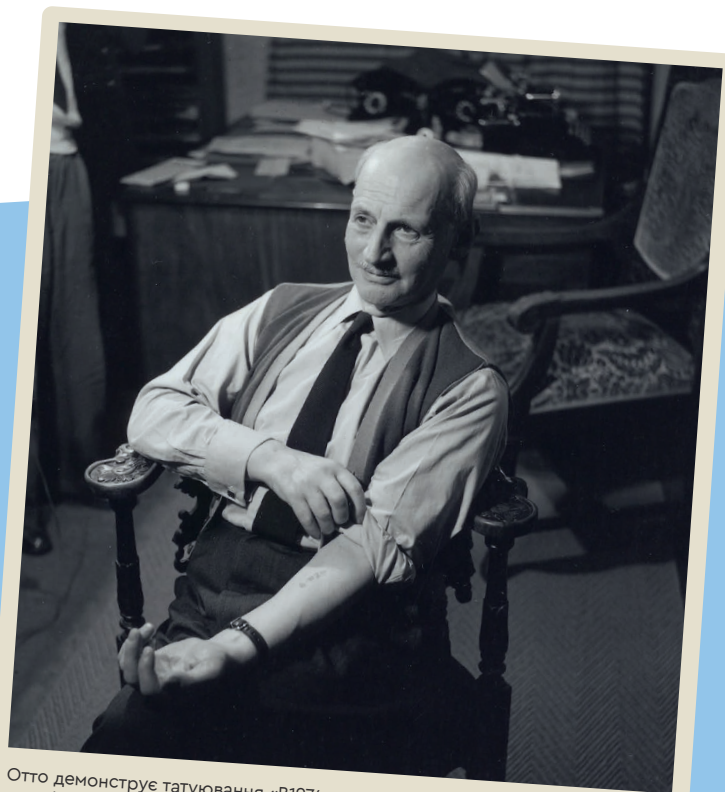
1944–1945

Німецька поліція порядку веде амстердамських євреїв до вокзалу. Звідти їх поїздом депортують до транзитного табору Вестерборк. Це фото зробив один з нацистських фотографів у 1943.

Затриманих євреїв вагонми везуть із транзитного табору Вестерборк до концентраційних таборів смерті. Фото зроблене нацистами у 1943.

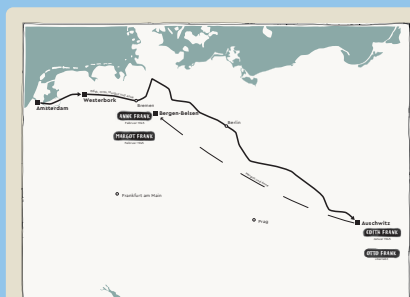

Отто демонструє татуювання «В1974» на своєму передпліччі, 1954. Як і багатьом іншим в'язням концтабору та табору смерті Аушвіц, йому витатуювали порядковий номер – так нацисти хотіли зневірити та принизити ув'язнених.

4 серпня 1944 року вісьмох осіб, які проживали у сховку, виявили. Поліцейські заарештовують їх і двох із тих, хто їм допомагав. Міп Гіс та Беп Фоскайль знаходять щоденник Анни. Міп зберігає його.

Родину Фрэнків депортують через транзитний табір Вестерборк до концентраційного табору Аушвіц. Там Едіт, Марго та Анну роз'єднують з Отто. Восени 1944 року Анну й Марго відправляють до концтабору Берген-Бельзен. Там через декілька місяців вони помирають через хвороби та погані умови утримання.

Отто переживає звільнення концтабору Аушвіц у січні 1945 року. Він — єдиний з жителів сховку, хто вижив. Сили союзників поступово звільняють окуповані території. У травні вони завершують Другу світову війну в Європі.

На карті зображено місця, через які була депортована родина Фрэнків.

Ці тексти Анни збереглися до сьогодні. Багато інших втрачено, зокрема щоденник Марго.

Концтабір Берген-Бельзен був звільнений британською армією 15 квітня 1945 року. Це фото було зроблене декілька днів потому і зображує бараки, в яких жили ув'язнені.

Відео німецькою жестовою мовою

Прослухати аудіоверсію

Значення щоденника

Після 1945

Улітку 1945 року Отто повертається до Амстердама та дізнається про смерть дружини та доньок. Міп передає йому щоденник Анни. З нього Отто дізнається, що Анна хотіла стати письменницею. Він виконує її бажання: у 1947 році її щоденник публікують під назвою «Задній будинок».

Сьогодні він відомий у всьому світі. Багато людей, прочитавши його, хочуть дізнатися більше про націонал-соціалізм і Голокост.

Історія Анни — лише одна з багатьох. Нацисти знищили мільйони людських життів. Разом з негетеросексуальними, інакодумцями, людьми з інвалідністю вони вбили понад шість мільйонів євреїв і 500 000 синті та ромів.

Щоденник розповідає й про тих, хто допомагав родинам Фрэнків, ван Пелс і Фріцу Пфедферу. Вони ризикували суворим покаранням, допомагаючи людям у сховку.

Отто у жовтні 1945 року разом з працівниками «Опекти», які допомагали мешканцям сховку. За ним – Йоганес Клайман та Віктор Куглер, біля нього сидять Міп Гіс та Бел Фоскайль.

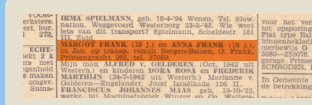
Щоденник Анни перекладено більш ніж 70 мовами.

На згадку про жертв Голокосту встановлено багато пам'ятників. Ця скульптура Анни стоїть в Амстердамі недалеко від будинку, де її сім'я жила відразу після втечі з Німеччини.

«Het Achterhuis» — перше видання щоденника Анни нідерландською мовою.

Отто шукає доньок через газету. Незадовго перед тим хтось з тих, хто вижив, розповів йому про смерть Едіт в концентраційному таборі Аушвіц.

Сьогодні в колишньому сховку облаштований музей, де відвідувачі з усього світу можуть уявити собі, яким було там життя восьми переховувачів.

Виставку підготували в межах Дня Анни Франк 2026.

Відповідальна за наповнення: Вероніка Нам

Редакція: Аліна Вельп, Аліса Варнеке

Оформлення: Ірене Гонсалес Чана

Щиро дякуємо за підтримку Менно Метселару (Будинок Анни Франк).

Права на зображення: Зібрання Будинку Анни Франк; Фонду Анни Франк у Базелі; Фонду Анни Франк (Нідерланди) / Аллард Бовенберг; Інститут Марії Аустрії, Амстердам; Інґа Повіллеїт; bpk; bpk / adoc-photos; Image Bank WW2 – Музей Опору, Амстердам; Image Bank WW2 – NIOD; IWM; Крістіна Кіт; Крістіан Міхелідіс / Wikimedia Commons

День Анни Франк 2026 — це проект Центру Анни Франк у співпраці з Будинком Анни Франк, Освітнім центром Анни Франк, Фондом Анни Франк, меморіалом Берґен-Бельзен, ініціативою «Школа без расизму – школа з мужністю» та проектом «Meet a Jew» Центральної ради євреїв Німеччини.

Відео німецькою жестовою мовою

Прослухати аудіоверсію

